



EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 26.7.2021
COM(2021) 415 final

**POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU, SVETU IN
RAČUNSKEMU SODIŠČU**

**o upravljanju jamstvenega sklada
Evropskega sklada za trajnostni razvoj**

VSEBINA

1. Uvod	2
2. Operativni okvir	2
3. Upravljanje jamstvenega sklada EFSD v letu 2020	3
3.1 Finančno upravljanje	3
3.2 Razvoj trga	3
3.3 Sestava in ključne značilnosti portfelja	4
3.4 Donosnost.....	5
4. Finančni računi.....	5
Računovodski izkazi jamstvenega sklada EFSD na dan 31. decembra 2020	6
4.2 Oblikovanje rezervacij	7
5. Ocena ustreznosti ciljnega zneska in ravni sredstev v jamstvenem skladu EFSD.....	8

1. UVOD

Pravna podlaga za to poročilo je Uredba (EU) 2017/1601 (v nadaljnjem besedilu: uredba o EFSD). Člen 16(3) uredbe o EFSD določa, da Komisija Evropskemu parlamentu, Svetu in Računskemu sodišču predloži poročilo o upravljanju jamstvenega sklada Evropskega sklada za trajnostni razvoj (v nadaljnjem besedilu: EFSD) v preteklem koledarskem letu, vključno z oceno o ustreznosti rezervacij in ravni sredstev jamstvenega sklada ter o tem, ali jamstveni sklad EFSD potrebuje dodatna sredstva.

2. OPERATIVNI OKVIR

EFSD zajema financiranje operacij v Afriki in sosedstvu EU, vključno z operacijami mešanega financiranja in jamstvom EFSD.

Jamstvo EFSD je ključni inovativni element, ki se uporablja za zmanjšanje tveganj pri naložbah v trajnostni razvoj v partnerskih državah, s čimer pomaga mobilizirati naložbe, spodbuja trajnostni in vključujoči gospodarski in družbeni razvoj, krepi dodatnost ter privablja sredstva zasebnega sektorja. Namen jamstva je, da deluje kot mehanizem za zmanjševanje tveganja, ki pritegne financiranje zasebnega sektorja, hkrati pa preprečuje izkrivljanje trga.

Jamstvo EFSD je bilo določeno za skupni znesek v višini 1,5 milijarde EUR, ki se krije iz splošnega proračuna Unije. Dodatni prispevki za podporo jamstvenemu skladu EFSD so vključevali 50 milijonov USD iz Fundacije Billa in Melinde Gates, 9,6 milijona EUR od Danske, 300 000 EUR od Češke in 100 000 EUR od Estonije.

S členom 14 uredbe o EFSD je bil ustanovljen jamstveni sklad EFSD, ki je likvidnostni blažilec, iz katerega se izplačajo upravičeni partnerji v primeru unovčitve jamstva EFSD. Unija je za kritje svojih finančnih obveznosti namenila 750 milijonov EUR, kar ustreza 50 % obveznosti jamstva EU.

Jamstveni sklad EFSD je bil dejansko vzpostavljen leta 2018. Znesek v višini 799 milijona EUR je bil skladu izplačan 31. decembra 2020.

Informacije o rezultatih, doseženih z jamstvenim skladom EFSD v letu 2019, je Komisija predložila Evropskemu parlamentu, Svetu in Računskemu sodišču v poročilu o upravljanju jamstvenega sklada EFSD¹.

¹ COM(2020) 346.

3. UPRAVLJANJE JAMSTVENEGA SKLADA EFSD V LETU 2020

3.1 Finančno upravljanje

Naložbeni portfelj jamstvenega sklada EFSD se vlaga v skladu z načeli upravljanja iz Sklepa Komisije C(2017) 7693 z dne 22. novembra 2017, pri čemer upošteva tudi smernice za upravljanje sredstev v jamstvenem skladu EFSD.

V teh smernicah je predvideno, da se s sredstvi v naložbenem portfelju zagotovi zadostna likvidnost za morebitne unovčitve jamstva ter hkrati optimalen donos in stopnja tveganja, ki je združljiva z ohranjanjem visoke ravni varnosti in stabilnosti.

Sprejete so bile naložbene strategije in strategije obvladovanja tveganj, ki izražajo naložbene cilje in obete glede tržnih razmer. Naložbeni pristop je bil usmerjen v večjo diverzifikacijo v različnih razredih sredstev s stalnim donosom.

3.2 Razvoj trga

Na razvoj trga v letu 2020 so vplivali predvsem širjenje virusa COVID-19, njegov uničujoč učinek na javno zdravje in svetovno gospodarstvo ter hiter in odločen odziv politike vlad in centralnih bank.

Trgi sredstev s stalnim donosom so zaradi napredka v trgovinskih odnosih med ZDA in Kitajsko ter splošnim zaupanjem v gospodarstvo leto začeli z optimizmom. Donos desetletnih nemških obveznic (Bund) je sredi januarja dosegel $-0,16\%$, kar se je izkazalo za najvišjo raven v celem letu.

Pozneje tekom leta je bila več kot polovici svetovnega prebivalstva odrejeno omejeno gibanje, ko je postalo jasno, kako nevaren je virus, kar je povzročilo globalni šok tako za ponudbo kot za povpraševanje, zlasti pri osebnih storitvah. Finančni trgi po vsem svetu so doživeli nenaden šok v povezavi z znatnim povečanjem nenaklonjenosti tveganju in nestanovitnosti. Zaradi posledičnega „pehanja za denarjem“ so številni vlagatelji prodali sredstva pod pritiskom, kar je povzročilo motnje in ogrozilo stabilnost finančnih trgov.

Trgi lastniških vrednostnih papirjev so strmo padli, vlagatelji pa so se preusmerili k varnim sredstvom, kot je nemška državna obveznica, katere donos je do sredine marca hitro padel na najnižjo letno raven $-0,86\%$, donos zakladnih obveznic ZDA pa je še dodatno padel, k čemur sta v začetku marca prispevali dve nujni znižanji obrestnih mer ameriške centralne banke, in sicer za skupaj 150 bazičnih točk. Donosi v varnem območju so se nato obrnili in se v tandemu s preostalim svetom sredstev s stalnim donosom v času zmede na trgu in omejene likvidnosti povečali. Nemška državna obveznica se je deset dni po tem, ko je dosegla najnižjo vrednost v letu, vrnila na $-0,20\%$. Razmiki v donosnosti drugih evropskih državnih obveznic glede na nemške državne obveznice so se bistveno povečali, prav tako so se povečali razmiki v donosnosti vseh drugih razredov sredstev s stalnim donosom.

Da bi vlade ponovno vzpostavile zaupanje, so izvedle svežnje za reševanje, centralne banke pa so zagotovile spodbujevalno denarno politiko (npr. znižanje obrestnih mer politike in/ali nakup sredstev) v obsegu, kakršnega še ni bilo, kar je pripomoglo k umiritvi trgov in oživitvi splošnih vrednotenj sredstev. Po nestanovitnem marcu so se razmiki v donosnosti od aprila dalje stabilizirali in se začeli zmanjševati. Napoved javnofinančnih fiskalnih svežnjev brez primere po vsem svetu in v Evropi, zlasti Next Generation EU v vrednosti 750 milijard EUR, je junija na splošno dvignila ravni donosa, vendar so centralne banke dokazale svojo odločenost in so še naprej zagotavljale ugodne pogoje financiranja v času, ko so se negativna tveganja nadaljevala. Donosi in razmiki v euroobmočju so se do konca leta na splošno postopoma zmanjševali, zaupanje vlagateljev pa se je še naprej izboljševalo zaradi napredka na področju cepljenja in možnosti za nadaljnjo spodbudo po novembrskih volitvah v ZDA. Nemška državna obveznica je konec leta končala pri $-0,57\%$.

Na splošno je razvoj trgov sredstev s stalnim donosom, za katere je sicer značilna zelo velika nestanovitnost, zagotovil privlačne naložbene priložnosti, kar je prispevalo k pozitivnemu donosu jamstvenega sklada EFSD ob koncu leta.

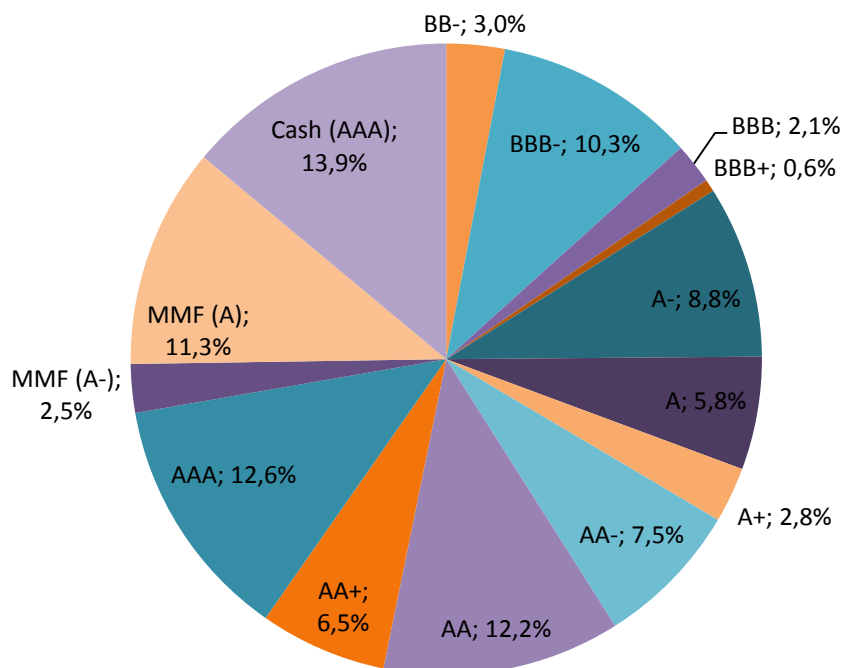
3.3 Sestava in ključne značilnosti portfelja

Naložbena strategija usmerja upravljanje sredstev naložbenega portfelja jamstvenega sklada EFSD za doseganje naložbenih ciljev. Ta naložbena strategija je izražena v obliki referenčne vrednosti, ki določa okvirne ciljne dodelitve za različne kategorije dovoljenih finančnih sredstev v portfelju.

Naložbeni portfelj je bil decembra 2020 sestavljen predvsem iz vrednostnih papirjev, ki so jih izdale države, podnacionalni subjekti, nadnacionalni subjekti, agencije in tuje vlade (46 % tržne vrednosti glede na 52 % za referenčno vrednost), nezavarovanih obveznic, ki so jih izdala podjetja in finančne institucije (14 % tržne vrednosti glede na 18 % za referenčno vrednost), ter kritih obveznic (14 % tržne vrednosti glede na 0 % za referenčno vrednost). Preostanek je bil v glavnem dodeljen skladom denarnega trga.

Delež obveznic, ki izpolnjujejo okoljska in socialna merila ter merila upravljanja, je ob koncu leta 2020 znašal 12 %.

Trajanje portfelja ob koncu leta 2020 je bilo 2,41 leta, bonitetne ocene vrednostnih papirjev EFSD pa so razdeljene na naslednji način:



Večina portfelja je naložena v likvidne vrednostne papirje in instrumente denarnega trga, zadosten del (32 % skupne vrednosti portfelja) pa zapade v manj kot 12 mesecih.

Profil portfelja, kar zadeva trajanje, kreditno tveganje in likvidnost, je bil usklajen v skladu z napovedanimi denarnimi tokovi iz operacij EFSD v okviru jamstva EU (npr. napovedane unovčitve, prihodki).

3.4 Donosnost

Letna donosnost je izračunana na časovno tehtani podlagi, da nanjo ne bi vplivala velikost portfelja.

V tržnem okolju, za katerega so značilni z zdravjem povezana nestabilnost in zgodovinsko nizki donosi, je sklad v letu 2020 dosegel letno absolutno donosnost v višini 0,734 % (časovno tehtana donosnost pred odbitkom stroškov in provizij). Ta donos je v skladu z letno donosnostjo referenčne vrednosti sklada EFSD (0,507 %). Vendar je donosnost referenčne vrednosti in portfelja v letu 2020 v veliki meri poganjala pozitivna krivulja donosa. Glede na zgodovinsko nizke ravni donosov EU bi lahko na portfelj v prihodnjih letih negativno vplivala nasprotna gibanja krivulje (tj. naraščajoči donosi).

4. FINANČNI RAČUNI

V nadaljevanju so predstavljene finančne informacije v zvezi z jamstvenim skladom EFSD. Jamstvo EFSD v letu 2020 ni bilo unovčeno.

Računovodski izkazi jamstvenega sklada EFSD na dan 31. decembra 2020

Skupna sredstva jamstvenega sklada EFSD so na dan 31. decembra 2020 znašala 804,12 milijona EUR. Sredstva so zajemala portfelj naložbenih vrednostnih papirjev, razvrščen kot razpoložljiv za prodajo (692,00 milijona EUR), in denarna sredstva (112,12 milijona EUR).

Kar zadeva izkaz poslovnega izida za leto 2020, je bil poslovni izid jamstvenega sklada EFSD ob koncu leta –0,62 milijona EUR. Glavni razlog za to so negativne obresti na gotovinski saldo ter vrednostne papirje in provizije (–1,04 milijona EUR), ki bi se lahko le delno izravnale z realiziranim dobičkom od prodaje vrednostnih papirjev in prihodki iz naslova posojanja vrednostnih papirjev (0,42 milijona EUR). Nerealizirani kapitalski dobički/izgube na pozicijah, ki so ob koncu leta 2020 še bili v jamstvenem skladu EFSD, so se odražali le v vrednotenju pozicij, ne pa tudi v poslovnem izidu. Glej točko 3.4 za donosnost jamstvenega sklada EFSD, vključno z nerealiziranim kapitalskim dobičkom/izgubo.

Izkaz poslovnega izida za leto, ki se je končalo 31. decembra 2020

(Zneski, izraženi v EUR, v oklepajih – odhodki/izgube, brez oklepajev – prihodki/dobički)

	2020	2019
	v EUR	v EUR
Prihodki iz poslovanja	–	–
Stroški iz poslovanja	–	–
Drugi stroški iz poslovanja	(15 000)	(15 000)
Revizijske provizije	(15 000)	(15 000)
REZULTAT IZ POSLOVANJA	(15 000)	(15 000)
Finančni prihodki	415 918	188 403
Prihodki od obresti:	152 600	(54 689)
Denar in denarni ustrezniki	–	–
Za prodajo razpoložljiva sredstva	152 600	(54 689)
Drugi prihodki od obresti	–	–
Realiziran dobiček od prodaje sredstev, razpoložljivih za prodajo	250 985	240 839
Prihodki od posojanja vrednostnih papirjev	12 333	2 253
Finančni odhodki	(1 024 364)	(448 536)
Odhodki za obresti na denar in denarne ustreznike	(197 065)	(404 272)
Realizirana izguba od prodaje sredstev, razpoložljivih za prodajo	(727 658)	(15)
Skrbniške provizije in drugi finančni odhodki	(99 641)	(44 249)
FINANČNI REZULTAT	(608 446)	(260 133)
POSLOVNI IZID V ZADEVNEM LETU	(623 446)	(275 133)

Bilanca stanja na dan 31. decembra 2020

(Zneski, izraženi v EUR, v oklepajih – odhodki/izgube, brez oklepajev – prihodki/dobički)

SREDSTVA

	31. december 2020	31. december 2019
	v EUR	v EUR
NEKRATKOROČNA SREDSTVA	435 238 107	348 061 980
Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva	435 238 107	348 061 980
KRATKOROČNA SREDSTVA	368 878 530	251 527 281
Za prodajo razpoložljiva finančna sredstva	256 757 770	246 643 539
Terjatve (tj. provizije za izposojanje vrednostnih papirjev)	2 197	1 595
Denar in denarni ustrezniki	112 118 563	4 882 147
<i>Tekoči računi</i>	<i>112 166 318</i>	<i>4 885 215</i>
<i>Obračunane obresti na denar in denarne ustreznike</i>	<i>(47 755)</i>	<i>(3 068)</i>
SKUPNA SREDSTVA	804 116 637	599 589 261

NETO SREDSTVA IN OBVEZNOSTI

	31. december 2020	31. december 2019
	v EUR	v EUR
NETO SREDSTVA	804 091 888	599 567 587
Prispevek iz proračuna EU	798 968 935	600 100 000
Rezerva za pošteno vrednost	6 090 099	(188 713)
Zadržani čisti dobiček	(343 700)	(68 567)
Poslovni izid v zadevnem letu	(623 446)	(275 133)
KRATKOROČNE OBVEZNOSTI	24 749	21 674
Druge obveznosti iz poslovanja	24 749	21 674
SKUPNA NETO SREDSTVA IN OBVEZNOSTI	804 116 637	599 589 261

4.2 Oblikovanje rezervacij

Jamstveni sklad EFSD se oskrbuje s sredstvi iz splošnega proračuna Unije in Evropskega razvojnega sklada. Za večletni finančni okvir za obdobje 2014–2020 podrobni viri financiranja jamstvenega sklada EFSD vključujejo: 400 000 000 EUR iz splošne rezerve Evropskega razvojnega sklada in 350 000 000 EUR iz splošnega proračuna Unije. Jamstveni sklad EFSD se lahko financira tudi s prostovoljnimi prispevki držav članic in drugih donatorjev, donosi na vložena sredstva, prihodki in zneski, izterjanimi od dolžnikov, ki niso poravnali obveznosti. Estonija, Češka, Danska ter Fundacija Billa in Melinde Gates so zagotovile dodatne prispevke v skupni višini 49 milijonov EUR².

Jamstveni sklad je bil ustanovljen leta 2018. Do 31. decembra 2020 so skupna plačila, ko so bila v jamstveni sklad vplačana iz skladov Unije (splošnega proračuna EU in Evropskega

² Estonija: 100 000 EUR, Češka: 300 000 EUR, Danska: približno 9,4 milijona EUR, Fundacija Billa in Melinde Gates: 39,2 milijona EUR (50 milijonov USD).

razvojnega sklada) poleg prostovoljnih prispevkov, znašala 799 milijonov EUR. Jamstvo EFSD do konca leta 2020 ni bilo unovčeno.

5. OCENA USTREZNOSTI CILJNEGA ZNESKA IN RAVNI SREDSTEV V JAMSTVENEM SKLADU EFSD

Z uredbo o EFSD je bil ciljni znesek jamstvenega sklada EFSD določen na ravni 50 % skupnih obveznosti jamstva EFSD, ki se krijejo iz splošnega proračuna Unije. Dodatni prostovoljni prispevki držav članic ali drugih donatorjev so zagotovljeni v višini 100 %. Trenutna raven neto sredstev v jamstvu EFSD znaša 804 milijone EUR.

Na dan 31. decembra 2020 je bilo skupaj sklenjenih 18 sporazumov o jamstvu EFSD z desetimi finančnimi institucijami v vrednosti 1 549 000 000 milijonov EUR, kar je zaradi dodatnih prispevkov donatorjev preseglo začetno zmogljivost jamstva EFSD. Namen EFSD je obravnavati nedelovanje trga in neoptimalne naložbene razmere ter spodbuditi financiranje zasebnega sektorja. Ko se je virus COVID-19 leta 2020 širil po svetu, se je Komisija odločila, da bo jamstvo EFSD uporabila kot orodje za pomoč partnerskim državam pri premagovanju krize. To je pomenilo, da se je jamstvo EFSD moralo hitro prilagoditi gospodarskim potrebam, ki jih je ustvarila svetovna pandemija, in sicer z osredotočanjem na mikro, mala in srednja podjetja, financiranje v lokalni valuti in podporo zdravstvenemu sektorju. Predhodno podpisani sporazumi, ki so zajemali financiranje mikro, malih in srednjih podjetij, so bili dopolnjeni, izpogajani in podpisani pa so bili novi sporazumi. Posebej pomemben premik je bil nov sporazum, da se partnerskim državam zagotovi 400 milijonov EUR za financiranje distribucije cepiv proti COVID-19.

Komisija je v vlogi upravitelja jamstva EFSD in povezanega jamstvenega sklada odgovorna za zagotavljanje ohranjanja potrebne ravni likvidnostne rezerve. Komisijo podpira tehnična skupina za ocenjevanje jamstva, ki jo sestavljajo strokovnjaki s področja kreditnega tveganja iz več evropskih finančnih institucij. Vloga tehnične skupine za ocenjevanje jamstva je zagotoviti neodvisno in nepristransko tehnično znanje in izkušnje o zadevah, povezanih z bančništvom, vključno s spremljanjem tveganj med izvajanjem projektov, ki so upravičeni do jamstva.

Tehnična skupina za ocenjevanje jamstva je na podlagi podatkov iz decembra 2020 v svojem mnenju iz januarja 2021 ocenila, da je verjetnost izčrpanja sklada EFSD v njegovi celotni življenjski dobi (ocenjena na približno 19 let) ob predpostavki 75-odstotne povprečne subvencionirane cene znatno pod mejo dovoljenega tveganja EFSD v višini 10 % v skladu s povprečnim scenarijem. To velja tudi za povprečni scenarij, pri katerem se predvideva 100-odstotna subvencija, in je v skladu z omejitvami, določenimi v smernicah o politiki tveganja jamstva EFSD. Kljub temu bo meja dovoljenega tveganja EFSD presežena v scenariju z visokim tveganjem ob predpostavki 75- ali 100-odstotne subvencije provizij. Verjetnost izčrpanja sklada EFSD v enoletnem obdobju je manjša od 0,02 % ob predpostavki 75- ali 100-odstotne subvencije provizij.